

Henryk VIII i angielskie anioły

---

15 stycznia 1535 roku Henryk VIII (1491–1547), po nieudanych próbach przekupienia papieża Leona X, sprzeciwiającego się małżeństwu Henryka z Anną Boleyn, ogłosił siebie głową Kościoła w Anglii.

A było już tak pięknie. Dzieło "Assertio Septum Sacramentorum", potępiające Martina Lutra, trafiło do rąk papieża. Książka oprawiona w złoto wprawiła Leona X w zachwyt. Jak pisze George Bidwell - papież "wziął ją do reki, podziwiał bogatą okładkę i piękną robotę introligatorską". Już wtedy zdawał sobie sprawę, że król niechętnie patrzy na otyłą i starzejącą się małżonkę. Ale Henryk nie prosił o rozwód. Co więcej, pisał o nierozzerwalności związków małżeńskich i konieczności

przestrzegania boskich nakazów. Wprowił tym Leona X w osłupienie tak wielkie, że ten, po pobieżnych konsultacjach z kardynałami, wydał bullę (1521), w której zawarto słowa: "Nakazujemy wszystkim chrześcijanom (...), aby pisząc do jego majestatu, bezpośrednio po słowie król, dodawali Fidei Defensor".*

Prawda jednak była dużo bardziej okrutna. W 1528 roku Henryk VIII, po dwudziestoletnim małżeństwie z Katarzyną, zaczął odczuwać pewien dyskomfort i przekonał sam siebie, że przez te wszystkie lata żył we wstrętnej i ohydnej zdradzie. W 1530 roku Katarzyna była już zbyt stara, by dać mu upragnionego syna. Dlatego Henryk uznał, że jest zmuszony ożenić się raz jeszcze. Wybór padł na dwudziestoletnią Annę Boleyn. Problem polegał na tym, że ich małżeństwo wymagało zgody papieża. Król wysłał więc wiadomość do Leona X, wyjaśniając, dlaczego sakramentalny związek z Katarzyną

Aragońską jest nieważny**.

Wtedy na scenę wkroczyła Katarzyna, która zorientowała się w planach męża i poskarżyła królowi Hiszpanii, Karolowi V. Ten, nie chcąc, by jego ciotka straciła swoją pozycję, ostrzegł papieża, że zgoda Rzymu na rozwód bardzo go rozżłości. Papież znalazł się w kropce. Jakakolwiek decyzja rozżłościaby jednego z władców. Postanowił więc, że nie będzie sobie zawracał póki co tym głowy i odłożył wydanie decyzji na później.

Henryk VIII już jesienią 1529 roku, próbując wzmocnić swoje argumenty, wysłał przedstawicieli obładowanych złotem po całej Europie, by usłyszeć jedynie właściwą opinię uczonych, jak również publiczne stanowiska niektórych uniwersytetów, które jednoznacznie określałyby małżeństwo z Katarzyną jako niebyłe i niedopuszczalne. Woły objuczone "angielskimi aniołami"*** podreptały

do świątłych umysłów Francji i Włoch, w rezultacie plan przekupienia uniwersytetów udał się wyśmienicie.

Kiedy już mędracy poparli Henryka, ten mógł wysłać Sir Thomasa Boylena do papieża, by wymusić na nim zgodę na rozwód. Jeden z biskupów, będąc świadkiem ogromnego przekupstwa autorytetów XVI wiecznej Europy napisał: "Niektórzy teologowie, nie licząc się z wolą Boga, a szukając przychylności człowieka, zepsuci przekupstwem, zaślepieni, by zdobyć złote monety, oddali się na usługi Szatanowi i stanęli po stronie króla, nie bacząc na swoje przekonania. I nie boję się powiedzieć tego prosto w oczy, bo byłem tego świadkiem".

Królowa nie zamierzała spokojnie czekać na werdykt wahającego się papieża. Poprosiła więc Johna Fishera - biskupa, który jako jedyny w Anglii, nie bał się sprzeciwić królowi, by został jej adwokatem. Biskup spędził dwa lata

na dochodzeniu do istoty konfliktu i w końcu uznał, że Henryk nigdy nie szukałby rozwodu, gdyby nie "rozpusta, pożądanie rzeczy doczesnych i chęć zagarnięcia ziemi Kościoła". Oskarżenie o zachłanność padło z ust biskupa Fishera także pod adresem "prostytuujących się teologów, którzy przyjęli zapłatę w zamian za usprawiedliwienie rozwodu króla".

W styczniu 1533 roku Henryk VIII, dowiedział się, że Anna Boleyn jest w ciąży i rozpoczął przygotowywanie do ślubu. Król Hiszpanii zagroził użyciem siły, ale Henryk się nie przejął i Annę poślubił. W 1534 papież się też w końcu zdecydował: małżeństwo Henryka z Anną Boleyn jest nieważne. W odpowiedzi Henryk zakwestionował władzę papieża, a parlament przyjął ustawę, która stanowiła, że Henryk VIII jest głową Kościoła w Anglii. 15 stycznia Henryk VIII został ogłoszony głową Kościoła w Anglii.

Mądre głowy ówczesnej

Europy, których zdanie wydawało się mieć olbrzymie znaczenie, za sowsitą opłatą uznali, widząc zachłaność i hipokryzję, nie wspominając już o władzy i bogactwie Kościoła Katolickiego, że nie papież a król jest tu szefem. A jeżeli tak, to przysługiwało mu prawo, żeby rozwieść się z własną żoną. Z resztą, Kościół i tak był doszczętnie zepsuty i w interesie wszystkich leżało, aby to on - Henryk VIII - przyjął dane mu od Boga miejsce.

Dwa lata później, w styczniu 1536 roku, Anna urodziła martwe dziecko - syna. Od tego momentu Henryk, zaczął być tym władcą, którym straszy się niegrzeczne dzieci. Siłą napędowa jego działania było przekonanie, że może mieć wszystko, czego zapragnie. Do końca roku Henryk zdążył oskarżyć Annę o zdradę z pięcioma innymi mężczyznami. Młoda żona króla i jej rzekomi kochankowie zostali straceni. Dziesięć dni później Henryk ożenił się z Jane Seymour, która dała mu syna Edwarda.

Henryk VIII, zrywając stosunki z Rzymem, niejako przy okazji rozwiązał i tak, w jego opinii zdemoralizowane klasztory, zagarniając ich majątek, w ten sposób uzyskując zwrot kosztów niepotrzebnych łapówek, przymilania się i tym podobnym zabiegów.

Jak królowi udało się przekupić całą rzeszę katolickich teologów tak, by znaleźli odpowiednią wykładnię dla jego rozwodu i sprzeciwili się papieżowi, nie jest do końca jasne, chociaż John Fisher (od 1535 św. John Fisher) napisał o tym książkę już w 1530 roku. Zatyłował ją "De causa matrimonii".

Problem małżeństwa Henryka VIII był szeroko dyskutowany na wielu uniwersytetach.

Stanowisko zajął sam Martin Luter, który w tej sprawie akurat popierał papieża, ale widząc, że większość europejskich uniwersytetów została przekupiona, zaczął się zastanawiać nad prawdziwą moralnością człowieka. Luter tak bardzo sprzeciwiał się unieważnieniu

małżeństwa, że za
mniejsze zło uważał
możliwość poślubienia
przez Henryka dwóch
kobiet.

*Fidei Defensor -
Obrońca Wiary

**Argumentem było
poprzednie małżeństwo
Katarzyny z bratem króla

***angielskie anioły -
złote monety

*Źródła: Oxford University
Comparative Law Forum,
newoxfordreview.org;
Rubaszny król Hal.
George Bidwell. wyd.
Śląsk. Katowice 1973*